

Ось деякі люди, які написали книги про те, що вони зробили і чому:

Джон Дін. Генрі Кіссинджер. Адольф Гітлер. Керіл Чессман. Джеб Магрубер. Наполеон. Талейран. Дізраелі. Роберт Циммерманн, більш відомий як Боб Ділан. Локк. Чарлтон Гестон. Еррол Флінн. Аятола Хомейні. Ганді. Чарльз Олсон. Вікторіанський Джентльмен. Доктор Ікс.

Більшість людей також вірить, що Бог написав Книгу, чи Книги, де розповів, що Він зробив, та пояснив — принаймні частково, — чому Він зробив саме так, і оскільки переважна кількість цих осіб вірять, буцімто люди були створені за Божою подобою, то Його теж можна розглядати як людину чи, якщо точніше, — Людину.

А ось ті люди, які не написали жодної книги про те, що вони робили... і бачили:

Людина, що поховала Гітлера. Людина, що проводила розтин Джона Вілкса Бута. Людина, що бальзамувала Елвіса Преслі. Людина, що бальзамувала — і то погано, якщо вірити професіоналам, — Папу Івана XXIII. Сорок гробарів, що відчищали Джонстаун¹: збирали тіла в мішки, відганяючи мух, нанизували паперові склянки на кілки, з якими ходять наглядачі міських парків. Людина, що залила тіло Олександра Великого золотом, щоб воно перестало розкладатися. Людина, що кремувала Вільяма Голдена. Люди, що муміфікували фараонів.

Смерть — це загадка, а поховання — таїнство.

¹ Джонстаун — ідейна громада американської релігійної організації «Храм народів». Названа на честь її засновника Джима Джонса. 18 листопада 1978 року сектанти здійснили «акт революційного самогубства». Того дня загинуло 909 людей, з них 270 — діти. (Тут і далі примітки перекл.)

ЧАСТИНА 1

Кладвище домашніх тварин

...І промовив до них Ісус: «Друг наш Лазар заснув, але я піду будити його». Роззирнулися учні між собою, і де-хто з них всміхнувся, бо не знали вони, що Ісус говорив метафорами.

Тоді Ісус пояснив конкретніше: «Помер Лазар... Так і є, але все одно ходімо до нього».

Євангеліє від св. Івана (переказ)

1

Луїс Крід втратив батька у трирічному віці й ніколи не знав свого діда. Тож він навіть не думав, що знайде батька, досягнувши середнього віку, але саме так і сталося... Він називав цю людину другом, як і має робити кожен дорослий чоловік, так пізно зустрівши того, хто мав би бути твоїм батьком. Він зустрів його того вечора, коли в'їхав з дружиною та двома дітьми у свій великий дерев'яний будинок у Ладлоу. Вінстон Черчилль також приїхав з ними. Черч був котом його дочки Ейлін.

Відбірна комісія в університеті ледве ворушилася: від пошуків будинку поближче до роботи кидало в дрижаки, і коли родина нарешті приїхала туди, де, як вони гадали, стоїть їхній дім, — усі орієнтири виявилися правильними... («Як небесні знамення в ніч перед убивством Цезаря», — з огидою подумав Луїс) — а вони були напружені й зморені до краю. У Гейджа різалися зуби, які зовсім не давали йому спокою. Він ніяк не міг заснути, хоч би скільки колискових співала йому Рейчел. Врешті вона дала йому грудь, хоча це й суперечило графіку годування. Але, здається, Гейдж знав свій графік не гірше, а може, і краще за неї,

племені мікмаків¹ заявили свої права на понад вісім тисяч акрів землі як у самому Ладлоу, так і в містечках, що на південь звідси. Дуже заплутана судова тяганина між федеральним урядом США й урядом штату ризикувала перейти в наступне століття².

Рейчел враз перестала плакати. Вона випросталася.

— Це і є...

— Так, — промовив Луїс. Йому було трохи тривожно. Ні, радше страшно. Та годі — його просто охопив жах. Він занепасть дванадцять років життя на виплати: до того часу Еллі буде аж сімнадцять!

Він судомно глитнув.

— Що думаєш?

— Думаю, що це чудово! — сказала Рейчел, і наче камінь впав з душі Луїса. Він бачив, що дружина не жартує. Це було зрозуміло з її погляду. Коли вони об'їжджали ззаду сарай, її очі ковзали по порожніх вікнах і в голові вже цокотіли думки про нові штори, клейонки для буфетів та ще бозна про що.

— Татку, — озвалась Еллі з заднього сидіння. Вона теж припинила плакати. Навіть Гейдж утамувався.

Луїс смакував тишу.

— Що, любя?

Він бачив у дзеркалі заднього огляду її карі очі, що визирали з-під русявого чубчика. Їх погляд бігав по будинку, моріжках, сусідському даху й полю, що тяглося до лісу.

— Це наш дім?

— Він ним стане, доцю, — відповів він.

— Уррра! — загорлала дівчинка, аж йому заклало вуха. І Луїс, якого часом дратувало спілкування з Еллі, вирішив для себе: хай навіть він ніколи й не побачить «Світ Діснея» в Орландо, йому байдуже.

Він припаркувався перед сараєм і заглушив двигун «універсала».

¹ Одне з індіанських племен Північної Америки. Проживають на сході Канади та на прикордонних територіях Нової Англії, зокрема штату Мен. На сьогодні чисельність мікмаків становить двадцять тисяч осіб.

² Мається на увазі ХХІ ст. Книга вийшла 1983 року.

Авто ще з мить погуркотіло і стихло. У пізньому надвечір'ї дзвінкої після гамору чиказьких вулиць тиші солодко заспівала пташка.

— Дім, — ніжно промовила Рейчел, все ще споглядаючи будинок.

— Дім, — самовдоволено сказав Гейдж у неї на колінах.

Луїс і Рейчел витріщилися одне на одного. Очі Еллі в дзеркалі заднього огляду також розширилися від подиву.

— Ти...

— Він...

— Він що...

Вони всі заговорили одночасно, потім разом засміялися. Гейдж не звертав на них жодної уваги: смоктав великий палець. Він уже з місяць говорив «Ма» й раз чи двічі вимовляв щось подібне до «Та» чи якесь інше звертання до Луїса.

Але зараз, навіть якщо це була випадкова імітація, чітко прозвучало слово: «Дім».

Луїс підхопив Гейджа з колін дружини і обійняв його.

Так вони приїхали в Ладлоу.

2

У пам'яті Луїса Кріда ця мить завжди була оповита якимись чарами. Може, тому, що вона і справді була чарівною, та найпевніше через те, що решта вечора видалася абсолютно божевільною. Наступні три години жодним спокоєм чи дивами навіть і не пахло.

Ключі від будинку Луїс дбайливо зберігав — він був дуже охайною і методичною людиною, цей Луїс Крид! — у маленькому конверті з манільського паперу¹, підписаному «Будинок у Ладлоу — ключі отримано 29 червня». Він поклав їх у бардачок свого «Форда Ферлейна». Чоловік був абсолютно певен щодо цього. Однак зараз їх там не було.

Доки він гарячково шукав, усе більше дратуючись, Рейчел взяла Гейджа на руки і слідом за Ейлін рушила до дерева посеред поля. Луїс уже втретє перевіряв під сидінням, коли його дочка пронизливо скрикнула і розплакалася.

¹ Канатний («манільський») папір світло-жовтого кольору використовується для пересилання великої кореспонденції.

— Луїсе! — гукнула Рейчел. — Вона порізалася!

Ейлін гепнулася з гойдалки (підвішеної на дереві покришки) і вдарилася коліном об камінь. «Поріз дрібний, проте репетує так, наче їй хтось ногу відрізає», — трохи нечуло подумав Луїс. Він зиркнув на дім через дорогу, де горіло світло у вітальні.

— Годі-бо, Еллі, — промовив він. — Досить. Інакше ті люди подумують, що тут когось вбивають.

— Але ж болииить!

Луїс опанував себе й мовчки пішов до машини. Ключі так і не знайшлися, зате аптечка точно була в бардачку. Він витягнув її та повернувся до дочки. Угледівши аптечку, Ейлін заверещала ще гучніше.

— Ні! Тільки не ці пекучі штуки! Не хочу, воно пече! Татку, ні!

— Ейлін, це всього-на-всього «Меркурохром»¹, він зовсім не пече...

— Будь великою дівчинкою, — сказала Рейчел. — Це ж лише...

— Ні-ні-ні-ні-ні!

— Ану припини, бо ще й дупа пектиме! — гаркнув Луїс.

— Вона стомилася, Лу, — спокійно пояснила Рейчел.

— Так, я розумію. Потримай її за ногу.

Рейчел опустила Гейджа і зафіксувала ногу Еллі. Луїс змащував її «Меркурохромом» попри все гучніший істеричний вереск дівчинки.

— Хтось вийшов на ганок того будинку навпроти, — зазначила Рейчел і знову підхопила на руки Гейджа, який поповз був кудись по траві.

— Чудово, — пробурчав Луїс.

— Лу, вона...

— Втомлена, я знаю, — він закрив пляшечку і похмуро зиркнув на дочку. — Ну ось і все. І зовсім не боляче! Визнай, Ейлін.

— Ні, боляче! Це боляче! Боооо...

¹ Речовина слабкої антисептичної дії, певний час мала шалену популярність як замінник пекучого йоду. У 1998 році FDA (Управління продовольства і медикаментів) заборонило цей засіб через наявність у його складі ртуті. Попри це в Америці «Меркурохром» усе ще доступний у продажу.